

Az egészségünk, környezetünk és az éghajlat nem alku tárgya

Civil szervezetek állásfoglalása az EU – Egyesült Államok kereskedelmi tárgyalásokról

Több mint 100 civil szervezet követeli az EU egészségügyi és környezetvédelmi előírásainak veszélyeztetésével és az éghajlatváltozás erősítésével fenyegető kereskedelmi tárgyalások felfüggesztését. Teljes irányváltásra van szükség!

Csalódottan és megdöbbenve követjük az Európai Bizottság és az amerikai kormány között folyó, új kereskedelmi tárgyalásokról szóló híreket. Mára világossá vált, hogy a Bizottság kész behódolni az amerikai követeléseknek, melyekben az élelmiszerbiztonsági előírások enyhítését várja el az Uniótól. Mindez a közegészség, az állatjólét és a környezet rovására történne, aláásva egyúttal az EU éghajlatváltozásra vonatkozó kötelezettségvállalásait is.

Az Egyesült Államok elnöke azzal fenyeget, hogy magas vámot vet ki az Európából behozott autókra. Ez azonban még nem lehet ok arra, hogy feladjuk alapvető érdekeinket. A Bizottság több hónapnyi, zárt ajtók mögött lezajlott, a nyilvánosság elől elzárt tárgyalás után történő nyilvánvaló irányváltása rendkívül aggasztó. Felszólítjuk a kormányokat és az európai parlamenti képviselőket, hogy vegyék rá a Bizottságot nézőpontjának megváltoztatására. Az amerikai kormány számára világossá kell tenni, hogy egészségünk és környezetünk védelmének szintje nem képezi alku tárgyát.

Nincs semmi újdonság abban, hogy az Egyesült Államok a közegészségügyi és környezetvédelmi előírások gyengítésére akarja rábírní az Európai Uniót. Az amerikai mezőgazdasági miniszter, Sonny Perdue nemrégiben kijelentette, hogy minden azon múlik, az EU hajlandó-e engedelményeket tenni a savakkal, klórral átszórt, valamint a hormonkezelt hústermékekre, az élelmiszerben és takarmányban található növényvédőszer-maradványokra, valamint a génmódosított élelmiszerekre vonatkozó intézkedéseket illetően.

Az újdonság az EU magatartásában mutatkozik. Amikor a Bizottság korábban egy átfogó szabadkereskedelmi megállapodásról (Transzatlanti Kereskedelmi és Befektetési Partnerség - TTIP) tárgyalt az Egyesült Államokkal, azt állította, nem hajlandó enyhíteni ezeken az előírásokon. Azonban az EU kereskedelmi biztosa, Phil Hogan által a mostani tárgyalásokról tett legutóbbi kijelentései más megvilágításba helyezik az ügyet: szerinte ugyanis a „mezőgazdaságra vonatkozó szabályozási korlátok hosszú listájának” kérdése „megoldható” egy kereskedelmi megállapodásban.

Ezek a „szabályozási korlátok” jó okkal vannak érvényben. A növényvédőszerre és hormonokra vonatkozó szabályokat egészségünk és környezetünk megóvása érdekében állítottuk fel. Korlátozásokat vezettünk be a génmódosított élelmiszerekre vonatkozóan, a biológiai sokféleség és a fogyasztók védelme érdekében. Korlátozásokat léptettünk életbe a klórral és savval átszószott hústermékekre vonatkozóan az állatjólét és az élelmiszerbiztonság érdekében. Az uniós polgárok – elővigyázatosság elvét követő – környezetvédelem iránti elköteleződése csak megerősödött a TTIP-ről szóló nyilvános vita hatására. A TTIP olyan kereskedelmi egyezmény lett volna, amely még egy EU-s demokratikus szavazást sem élt volna túl, ha a szavazás részét képezik olyan mértékű visszalépések a környezetvédelem és élelmiszerbiztonság terén, amelyeket az Egyesült Államok jelenleg követel.

Véleményünk szerint az Európai Bizottság az európai zöld megállapodás (European Green Deal) célkitűzéseit teszi most kockára. Ez az átfogó stratégia számos olyan elemet tartalmaz, amelyek most az Egyesült Államok megpróbál megtorpedózni. Így például a stratégia szerint az EU-nak azon kell dolgoznia, hogy „jelentősen csökkentse a kémiai növényvédőszer felhasználásának mértékét és kockázatait”. Az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület (IPCC) és a biológiai sokféleséggel és az ökoszisztéma-szolgáltatásokkal foglalkozó kormányközi testület (IPBES) többször felhívta a figyelmet a fenntartható mezőgazdaság támogatásának szükségességére, ami tovább kell erősítse az Unió ezirányú elköteleződését. Mivel a Bizottság nem utasította el az Egyesült Államok által az uniós normák gyengítésére vonatkozó követeléseit, ez arra utal, hogy az EU hajlandó lenne támogatni a mezőgazdaság leginkább szennyező és kockázatos módjait. Ráadásul a jelentős környezetterheléssel rendelkező autók Európából Amerikába történő exportjának védelme érdekében mutatott engedékeny hozzáállásával, szemmel láthatóan maga a Bizottság ássa alá az európai zöld megállapodás környezetbarát mezőgazdaságra és kereskedelemre vonatkozó ígéreteit.

Az Európai Bizottságnak felhatalmazása sincs ezekben a kérdésekben tárgyalni. A 2019 áprilisában kapott tárgyalási felhatalmazás ugyanis nem terjed ki az élelmiszerbiztonsági- és egyéb normákról szóló kérdésekre. Phil Hogan kijelentette, „próbálja megtalálni a módját annak, hogy a szabályozási együttműködés révén úgy tekinthessünk a nem vámjellegű korlátok témájára, hogy azon keresztül a mezőgazdaság kérdését is napirendre tűzhessük”. Ez pedig arra utal, hogy az unió kereskedelmi biztosa hosszas, zárt ajtók mögötti tárgyalást szeretne folytatni, és egyúttal módot szeretne találni az amerikai követelések elfogadására; ehhez pedig egyes tagországok támogatását is élvezi. Ezt nem engedhetjük megtörténni, hiszen évtizedekkel ezelőtt lefektetett uniós jogszabályokat és eljárásokat tenne semmissé, hiszen nem képezi részét a jelenlegi tárgyalási felhatalmazásnak, ahogy újabbnak sem kellene részét képeznie.

Mindezek fényében felszólítjuk az Európai Unió Tanácsát és a parlamenti képviselőket, hogy vegyék figyelembe a téma kapcsán a munkavállalói jogok, az átláthatóság, és a környezetvédelem érvényesülésére vonatkozó aggályainkat, és biztosítsák a civil társadalom

bevonását. Megválasztott képviselőinknek kötelessége felszólalni azért, hogy az Egyesült Államok és az EU között zajló kereskedelmi tárgyalásokat teljesen újragondolják. Az Uniónak minden kétséget kizáróan az amerikai kormány tudtára kell adnia, hogy az európai egészségvédelem és környezetvédelem jelenlegi szintje nem képezheti alku tárgyát, hogy nem hajlunk meg senki fenyegetése előtt, és végezetül, hogy a kereskedelempolitikának az embert és a környezetet kell előtérbe helyeznie.

Az állásfoglalást aláíró magyar szervezetek:

Magyar Természetvédők Szövetsége
Védegylet Egyesület

Ararát Teremtésvédelmi Munkacsoport
Civilek a Mecsekért Mozgalom
Csalán Egyesület
Egyesült Villamos-ipari Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége
Életfa Környezetvédelmi Egyesület
Fauna Alapítvány
Felelős Gasztrohős Alapítvány
Fenntarthatóság Felé Egyesület
Fényszaruiak Baráti Egyesülete
Gyermeklánctű Kézműves, Oktatási és Környezetnevelési Egyesület
Holocén Természetvédelmi Egyesület
Közép-magyarországi Zöld Kör
Karátson Gábor Kör
Környezeti Tervezési és Nevelési Hálózat
Levegő Munkacsoport
Magosfa Alapítvány
Magyarországi Éghajlatvédelmi Szövetség
Pécsi Zöld Kör
Profilantrop Association
REFLEX Környezetvédő Egyesület
Szombathely-Herény K. Cs. S Egyesület
Tanácsadók a Fenntartható Fejlődésért
Vízió Egyesület
Zöld Akció Egyesület
Zöldövezet Társulás Környezetvédelmi Egyesület

Külföldi aláíró szervezetek:

Attac – Austria
Katholische ArbeitnehmerInnen Bewegung Österreich – Austria
Allianz gerechtes Handeln – Austria

transform!at – Austria
Aufstehn.at – Verein zur Förderung zivilgesellschaftlicher Partizipation – Austria
Center for Encounter and Active Non-Violence – Austria
GLOBAL 2000 – Friends of the Earth Austria
Evangelische Kirche Hallein – Austria
Anders Handeln – Austria
ELA – Basque Country
CNE – Belgium
vzw Climaxi – Belgium
d19-20 – Belgium
CNE – Belgium
Entraide et Fraternité – Belgium
MAP – Belgium
11.11.11 – Belgium
CNCD-11.11.11 – Belgium
Mouvement d’Action Paysanne – Belgium
Global Aktion – Denmark
ClientEarth – Europe
Africa Europe Faith & Justice Network – Europe
Corporate Europe Observatory – Europe
Slow Food Europe
European Federation of Public Service Unions (EPSU) – Europe
Seattle to Brussels Network – Europe
European Environmental Bureau – Europe
Friends of the Earth Europe
Banana Link – France
AAF-PSo – France
Comité Pauvreté et politique – France
Emmaüs International – France
confederation paysanne – France
réseau Roosevelt IDF – France
France Nature Environment – France
Fédération Artisans du Monde – France
alofa tuvalu – France
Comemrce Équitable France
Sherpa – France
Africa Europe Faith and Justice Network France
Réseau Foi & Justice Afrique Europe antenne France
Veblen Institute – France
Attac France
Aitec – France
Collectif stop tafta – France

Amis de la Terre – France
BLOOM Association – France
Committee in Solidarity with Indigenous Peoples of the Americas (CSIA-Nitassinan) – France
Youth and Environment Europe – France
Confederation paysanne 24 France – Dordogne
CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG) – Galizia
PowerShift e.V. – Germany
Campact – Germany
BUND KG Bonn – Germany
Kölner Bündnis für gerechten Welthandel – Germany
Zukunftskonvent – Germany
Forum Umwelt & Entwicklung – Germany
Bonner Bündnis gegen TTIP & Co – für solidarischen Welthandel – Germany
Arbeitskreis Freihandelsfalle von Attac München – Germany
Berliner Wassertisch – Germany
foodwatch international – Germany
Sozial- und Schuldnerberatung – Germany
Naturefriends – Greece
GRAIN – international
Greenpeace – international
Good Energies Alliance Ireland
Feasta: the Foundation for the Economics of Sustainability – Ireland
Irish Seed Savers Association CLG – Ireland
Fracking Free Clare – Ireland
An Cláíomh Glas – Ireland
An Taisce – the National Trust for Ireland
Fairwatch – Italy
Stop TTIP/CETA Italia
transform! italia
Latvian Fund for Nature – Latvia
Mouvement Ecologique asbl – Luxembourg
Both ENDS – Netherlands
Transnational Institute – Netherlands
We&waste – Poland
Instytut Globalnej Odpowiedzialności (IGO) – Poland
Stowarzyszenie Rozruch – Poland
Pro-Terra Foundation – Poland
TROCA- Plataforma por um Comércio Internacional Justo – Portugal
ZERO – Association for the Sustainability of the Earth System – Portugal
CEPTA – Slovakia
SOSNA – Slovakia
Umanotera – Slovenia

Focus Association for Sustainable Development – Slovenia
ASiA-Associació Salut i Agroecologia – Spain
Campanya Catalunya No als Tractats de Comerç i Inversió – Spain
Campaña No a los Tratados de Comercio e Inversión – Spain
Ecoogistas en Acción – Spain
Coag (Coordinadora de Organizaciones de Agricultores y Ganaderos) – Spain
CONFEDERACIÓN GENERAL DEL TRABAJO (CGT) – Spain
Institute for Agriculture and Trade Policy – U.S. and Europe